

ਬਾਬਾ ਬੁਢਾ ਜੀ

ਬਾਬਾ ਬੁਢਾ ਜੀ ਦੇ ਪਿਛੋਕੜ ਬਾਰੇ ਬਹੁਤੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਪਰਿਵਾਰ ਸ਼ਾਹੀ ਅਤੇ ਅਮੀਰ ਸੀ। ਬਾਬਾ ਬੁਢਾ ਜੀ ਦਾ ਜਨਮ ੭ ਕਤਕ ੧੫੬੩ ਬਿਕਰਮੀ (੨੨ ਅਕਤੂਬਰ, 1506 ਈਸਾ ਸੰਮਤ) ਨੂੰ, ਪਿੰਡ ਗਰੋਨੰਗਲ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਹੁਣ ਕਥੂਨੰਗਲ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ, ਵਿਖੇ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਪਿਤਾ, ਸੁਖਾ ਸਿੰਘ ਰੰਧਾਵਾ ਸਨ, ਜੋ ੨੨ ਪਿੰਡਾਂ ਦੇ ਮਾਲਕ ਸਨ। ਆਪ ਜੀ ਦੇ ਮਾਤਾ ਗੌਰਾਂ ਜੀ ਬਹੁਤ ਭਜਨ ਬੰਦਗੀ ਵਾਲੇ ਸਨ। ਬਾਬਾ ਬੁਢਾ ਜੀ ਦਾ ਘਰ ਵਿਚ ਨਾਂ ਬੁੜਾ ਸੀ। ਕੁਝ ਸਮੇਂ ਬਾਅਦ ਪਰਿਵਾਰ ਸਮੇਤ ਪਿੰਡ ਰਮਦਾਸ ਆ ਵਸੇ ਸਨ। ੧੨ ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਵਿਚ ਕਥੂਨੰਗਲ ਦੇ ਕੋਲ, ਮਝਾਂ ਚਰਾਉਦਿਆਂ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਦਰਸ਼ਨ ਹੋਏ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੇ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਦਰਸ਼ਨਾਂ ਦਾ ਹੀ ਇਤਨਾ ਅਸਰ ਪਿਆ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹੀ ਹੋ ਗਏ। ਆਮ ਤੌਰ ਤੇ ਉਹ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਦੁਧ ਭੇਟਾ ਕਰਦੇ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਿਆਣੀ ਗਲ ਬਾਤ ਸੁਣ ਕੇ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬਚਨ ਕੀਤਾ - 'ਹੈ ਤਾਂ ਤੂੰ ਬਾਲਕ, ਪਰ ਗਲਾਂ ਬੁਢਿਆਂ (ਬਜ਼ੁਰਗਾਂ) ਵਰਗੀਆਂ ਕਰਦਾ ਹੈਂ।' ਉਸ ਦਿਨ ਤੋਂ ਸੰਗਤ ਵਿਚ ਸਾਰੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ 'ਬੁਢਾ ਜੀ' ਕਰ ਕੇ ਬੁਲਾਉਣ ਲਗ ਪਏ। ਇਤਿਹਾਸ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਨਾਂ 'ਬਾਬਾ ਬੁਢਾ ਜੀ' ਪ੍ਰਸਿਧ ਹੋਇਆ। ਗੁਰੂ ਘਰ ਦੀ ਬਹੁਤ ਸੇਵਾ ਕੀਤੀ। ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਾਹਿਬ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੇ ਬਹੁਤ ਪ੍ਰਸੰਨ ਸਨ। ਦੂਜੇ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਛੇਵੇਂ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਤਕ ਗੁਰਿਆਈ ਦੀ ਰਸਮ ਬਾਬਾ ਬੁਢਾ ਜੀ ਪਾਸੋਂ ਅਦਾ ਕਰਵਾਈ ਗਈ।

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅਮਰਦਾਸ ਜੀ ਨੇ ਬਾਬਾ ਬੁਢਾ ਜੀ ਨੂੰ, ਅਕਬਰ ਵਲੋਂ ਭੇਟ ਹੋਇਆ ਝਬਾਲ ਦੇ ਪਰਗਣੇ ਦਾ ਮੁਖਤਿਆਰ ਬਣਾ ਕੇ, ਬੀੜ ਵਿਖੇ ਨਿਵਾਸ ਕਰਨ ਦਾ ਹੁਕਮ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਇਥੇ ਹੀ ਮਾਤਾ ਗੰਗਾ ਜੀ ਨੂੰ ਪੁਤਰ ਦੀ ਦਾਤ ਦਾ ਬਚਨ ਕੀਤਾ ਸੀ ਜਦੋਂ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਹਰਿਗੋਬਿੰਦ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਜਨਮ ਹੋਇਆ।

ਬਾਬਾ ਬੁਢਾ ਜੀ ਦੇ ਚਾਰ ਪੁਤਰ ਹੋਏ - ਸੁਧਾਰੀ ਜੀ, ਭਿਖਾਰੀ ਜੀ, ਮਹਿਮੂ ਜੀ ਅਤੇ ਭਾਨਾ ਜੀ। ਭਾਨਾ ਜੀ ਦੀ ਬਾਂਹ, ਬਾਬਾ ਬੁਢਾ ਜੀ ਨੇ ਛੇਵੇਂ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਨੂੰ ਫੜਾਈ ਸੀ। ਛੇਵੇਂ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਦੇ ਹੀ ਸਮੇਂ ੧੬ ਨਵੰਬਰ, ੧੬੩੧ ਨੂੰ ਬਾਬਾ ਬੁਢਾ ਜੀ ਚੜ੍ਹਾਈ ਕਰ ਗਏ। ਸਤਵੇਂ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਨੂੰ ਗੁਰਿਆਈ ਦਾ ਤਿਲਕ, ਭਾਨਾ

ਜੀ ਨੇ ਲਗਾਇਆ ਸੀ। ਭਾਨਾ ਜੀ ਦੇ ਪੁਤਰ ਸਰਵਣ ਜੀ ਹੋਏ। ਅਗੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪੁਤਰ ਜਲਾਲ ਜੀ ਹੋਏ। ਜਲਾਲ ਜੀ ਦੇ ਪੁਤਰ ਗੁਰਦਿਤਾ ਜੀ ਅਤੇ ਹਰਦਿਤਾ ਜੀ ਹੋਏ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਗੁਰਦਿਤਾ ਜੀ ਨੇ ਅਠਵੇਂ ਅਤੇ ਨੌਵੇਂ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਨੂੰ ਗੁਰਿਆਈ ਦਾ ਤਿਲਕ ਲਗਾਇਆ ਸੀ। ਇਹ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਨਾਲ ਦਿਲੀ ਗਏ ਸਨ। ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਗੁਰਦਿਤਾ ਜੀ ਨੂੰ ਹੀ, ਆਪਣੀ ਸ਼ਹਾਦਤ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਅਗੋਂ ਗੁਰਿਆਈ ਦੀ ਰਸਮ ਅਦਾ ਕਰਨ ਲਈ, ਗੁਰਦਿਤਾ ਜੀ ਦੇ ਪੁਤਰ, ਆਪਣੀ ਇਕ ਦਸਤਾਰ, ਭਾਈ ਰਾਮ ਕੁਇਰ ਨੂੰ ਭੇਜਣ ਲਈ ਹੁਕਮ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਉਹ ਦਸਤਾਰ ਦਿਲੀ ਦੇ ਭਟ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਦੇ ਹਥ, ਝੰਡੇ ਰਾਮਦਾਸ ਪੁਰ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਅਜ ਰਮਦਾਸ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ, ਪੁਜੀ। ਰਮਦਾਸ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਭਾਨਾ ਤਲਵੰਡੀ ਵੀ ਕਹਿੰਦੇ ਸਨ। ਭਾਈ ਗੁਰਦਿਤਾ ਜੀ ਤਾਂ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਸ਼ਹਾਦਤ ਦੇ ਵੈਰਾਗ ਵਿਚ, ਮਜਨੂੰ ਕਾ ਟਿਲਾ ਵਿਖੇ ਦੇਹ ਤਿਆਗ ਗਏ ਸਨ।

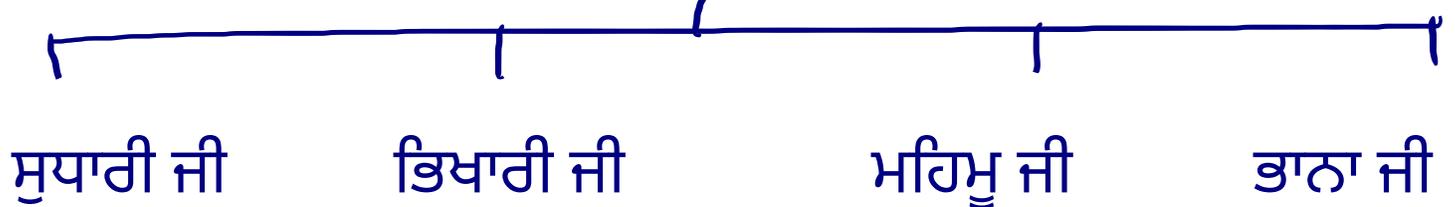
ਰਮਦਾਸ ਤੋਂ ਗੁਰਿਆਈ ਦਾ ਸਮਾਨ ਇਕ ਪਾਲਕੀ ਵਿਚ ਰਖ ਕੇ, ਹਰਦਿਤਾ ਜੀ (ਚਾਚਾ, ਭਾਈ ਰਾਮ ਕੁਇਰ ਜੀ), ਭਾਈ ਰਾਮ ਕੁਇਰ ਜੀ ਨੂੰ ਨਾਲ ਅਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ ਲੈ ਕੇ ਗਏ। ਸਮਾਨ ਵਿਚ, ਦਸਵੇਂ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਲਈ ਜੋੜਾ, ਜਾਮਾ, ੯ ਲਖੀਆ ਹਾਰ, ਕਲਰੀ, ੫੦੦ ਮੋਹਰਾਂ, ਇਕ ਘੋੜਾ ਕਾਠੀ ਸਮੇਤ, ਇਕ ਬਾਜ਼ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ। ਨਾਲ ਭਾਈ ਰਾਮ ਕੁਇਰ ਜੀ ਸਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਉਮਰ ਉਸ ਵਕਤ ਸਿਰਫ਼ ੪ ਵਰ੍ਹਿਆਂ ਦੀ ਸੀ। ਭਾਈ ਰਾਮ ਕੁਇਰ ਜੀ ਨੇ ਅਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ ਦਸਵੇਂ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਦੀ ਗੁਰਿਆਈ ਦੀ ਰਸਮ ਅਦਾ ਕੀਤੀ। ਇਹ ਅਸਥਾਨ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਭੋਰਾ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਸਜੇ ਪਾਸੇ, ਪਿਛੇ ਹਟ ਕੇ ਹੈ। ਭਾਈ ਰਾਮ ਕੁਇਰ ਜੀ ਬਹੁਤ ਉਚੀ ਅਧਿਆਤਮਕ ਅਵਸਥਾ ਦੇ ਮਾਲਕ ਸਨ। ਜ਼ਿਆਦਾ ਸਮਾਂ ਸਮਾਧੀ ਸਥਿਤ ਹੀ ਰਹਿੰਦੇ ਸਨ। ਤਿਲਕ ਲਗਾਉਣ ਲਗਿਆਂ, ਜਦੋਂ ਅੰਗੂਠਾ, ਦਸਵੇਂ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਦੇ ਮਸਤਕ ਨੂੰ ਛੋਹਿਆ ਤਾਂ ਬ੍ਰਹਮਗਿਆਨ ਦੀ ਬਖ਼ਸ਼ਿਸ਼ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋ ਗਈ। ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਭਾਈ ਰਾਮ ਕੁਇਰ ਜੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਛਕ ਕੇ ਭਾਈ ਗੁਰਬਖਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਣੇ ਸਨ।

ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਵਡਾ ਬੇਟਾ ਭਾਈ ਮੋਹਰ ਸਿੰਘ ਸੀ, ਬਾਬਾ ਆਲਾ ਸਿੰਘ ਦੀ ਪੋਤਰੀ ਬੀਬੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਕੌਰ ਨਾਲ ਵਿਆਹਿਆ ਸੀ। ਬੀਬੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਕੌਰ ਉਚੇ ਕਿਰਦਾਰ ਤੇ ਅਵਸਥਾ ਵਾਲੀ ਇਸਤਰੀ ਸਨ। ਇਹ ਭਾਈ ਰਾਮ ਕੁਇਰ ਜੀ

ਤੋਂ ਸਾਖੀ ਸੁਣਦੇ ਸਨ, ਜੋ ਬ੍ਰਹਮ ਅਵਸਥਾ ਵਿਚ ਲੀਨ ਹੋ ਕੇ ਸਾਖੀ ਸੁਣਾਉਂਦੇ ਸਨ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਭਾਈ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ (੫੨ ਕਵੀਆਂ ਵਿਚੋਂ ਇਕ), ਨਾਲ ਨਾਲ ਲਿਖ ਲੈਂਦੇ ਸਨ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਾਫ਼ੀ ਸਾਹਿਤ ਜਮਾਂ ਹੋ ਗਿਆ। ਇਹ ਇਕ ਪੇਥੀ ਰੂਪ ਵਿਚ ਸੀ। ਬੀਬੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਕੌਰ ਇਸ ਪੇਥੀ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਪੇਕੇ, ਬਰਨਾਲੇ ਲੈ ਗਈ। ਇਸ ਨੂੰ ੫੦੦ ਸਾਖੀ ਦਾ ਨਾਂ ਦਿਤਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਦੇ ਦੋ ਹਿਸੇ ਸਨ।

ਬੰਸ

ਬਾਬਾ ਬੁਢਾ ਜੀ

ਭਾਨਾ ਜੀ ਦੀ ਬਾਂਹ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਹਰਿਗੋਬਿੰਦ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਬਾਬਾ ਬੁਢਾ ਜੀ ਨੇ ਫੜਾਈ

ਸਰਵਣ ਜੀ

ਜਲਾਲ ਜੀ

ਗੁਰਦਿਤਾ ਜੀ

ਹਰਦਿਤਾ ਜੀ

ਭਾਈ ਰਾਮ ਕੁਇਰ ਜੀ

ਭਾਈ ਮੋਹਰ ਸਿੰਘ